

OTVORENO

Pisma

Velike nepobitne istine o hrvatskim izumiteljima

Tekst »Velike zablude o izumiteljima« kojem je autor dipl. ing. Neno Dodoja (*Vjesnik*, Stajališta, 23. svibnja) sadrži teške objede na moj račun, pa sam primoran reagirati tako da iznesem samu »abecedu« izumiteljstva. A onaj tko je pročitao moje napise »Hrvatska ne štiti izume« (*Vjesnik*, Pisma, 6. travnja) i »Izumiteljima medalje, izume naplaćuju drugi« (*Vjesnik*, Pisma, 3. svibnja) zna da niti jedna tih objeda u spomenutom tekstu ne stoji. Pojam izumiteljstva međunarodno je definiran i ne ovisi o volji naših »vitezova izumiteljstva« na koje se poziva g. Neno Dodoja. Uspješni izumi donose ekstra profit i nijedna ih ozbiljna država ne pomaže, nego države rade svoj posao i te izume zaštićuju patentom. Ozbiljne države zaštićuju patentna prava svojih državljana i kompanija. Hrvatska, nažalost, radi suprotno. U Hrvatskoj prevaranti, domaći i strani, od izumiteljstva prave »cirkus« i dječju igru. Koliko u tome ima i elemenata kaznene odgovornosti? U svakom slučaju, za državu i hrvatske građane šteta je ogromna.

IVAN KABALIN, DIPL. ING.
ZAGREB

Siva je ekonomija najkorisnija baš državi

Hrvatska obrtnička komora nerazumno predlaže zakonski tekst o pretresima stanova u kojima se možda radi na crno i zapljeni sredstava koja se pri tome koriste, te tako dokazuje da niti približno ne razumije svu težinu sve očajnijega socijalnog i gospodarskog stanja. Brojni hrvatski građani jedva preživljavaju u ovom nevjerojatno teškom vremenu rastuće nezaposlenosti i konkurencije krupnog inozemnog kapitala isključivo zahvaljujući radu na crno, točnije rečeno – na sivo. A svaka kuna tako zaradena na sivo trostruko ulazi u sustav PDV-a: prvo, tako što se plaća PDV u nabavi materijala i energenata; drugo, taj PDV se ne može odbiti kao pretporez, pa on u cijelosti ostaje u državnoj blagajni; treće, zarada sive ekonomije neminovno se troši u maloprodaji na dnevno preživljavanje, čime se opet plaća PDV, te tako više puta plaćeni PDV-u ostaje u cijelosti u državnoj blagajni. PDV je najjači porez koji najviše puni proračun, te se na taj način – zbog nemogućnosti povrata pretporeza, uplati mnogo više novca u proračun nego kada bi se taj novac naplatio kroz dobiti ili dohodak, jer po logici stvari siva ekonomija ne može imati veće kapacitete te oni u legalni, zbog knjiženja troška, ne bi niti ušli u sustav poreza na dohodak, a smanjeno bi plaćali PDV. Sa stajališta PDV-a državi je u većem interesu siva ekonomija nego onima koji u njoj rade, a da u tolikoj nezaposlenosti nema sive ekonomije stanje bi već odavno prerاسlo u socijalne nemire.

IGOR BELAS
ZAGREB

Silna ubojstva, bila je to komunistička revolucija

Prema najnovijem istraživanju koje je citirao g. Franc Perme na nedavnom znanstvenom simpoziju o Bleiburgu, partizani su u Sloveniji ubili oko 35 tisuća Slovenaca od 1941. do 1945. godine, od kojih više od dvije trećine civila i ratnih zarobljenika. U tijeku je rata u Sloveniji poginulo oko šest tisuća njemačkih i talijanskih vojnika. Jedna od partizanskih žrtava bila je učiteljica Ivanka Novak iz Sodražice, koja nije pristala na suradnju s njima. Molila je da je poštede smrti dok ne rodi dijete. To je potresna priča. Gurnuli su joj 4. lipnja 1942. kramp u ruke da kopa grob, ali zbog trudnoće nije mogla pa su ju zadavali. U mnogim mjestima partizani su ubili više Slovenaca nego Talijani ili Nijemci. Više od pola stoljeća nakon svih tih događaja trebalo bi napokon biti jasno da se je na prostorima bivše Jugoslavije provodila komunistička revolucija.

DAVOR GLASNOVIĆ
ZAGREB

Stajališta

Ministri i stručnjaci bescjenja

Koliko vrijedi Ina i zašto je prodavati? Zašto je uopće prodavano ono što donosi golemu dobit?

BRANIMIR MOLAK

U povodu procjene bivšeg ministra gospodarstva Ljube Jurčića, objavljene u članku »Ina vrijedi između 3,2 i četiri milijarde dolara« u *Vjesniku* 30. travnja, da 25 posto Ininih dionica prodanih Mađarima za 505 milijuna američkih dolara danas vrijedi 800 milijuna dolara, može se postaviti mnoštvo pitanja bivšem ministru, ali i onima prije i poslije njega.

Zašto je prodana četvrtina Ine za manje novca nego što danas vrijedi i zašto je uopće prodavano ono što donosi golemu dobit? Zar je tristo milijuna dolara zanemariva svota u zemlji gdje mnogi osiromašeni i obespravljani stanovnici gladuju? Zašto za tu štetu nitko ne odgovara?

Šteta oko dvije milijarde dolara

Političari pričaju da je tzv. privatizacija velika pljačka, a ništa ne čine da je zaustave i da krivce strpaju gdje im je mjesto – iza rešetaka. Vrlo je upitna i brojka o vrijednosti Ine tada kada su prodali 25 posto. Vrlo jednostavne analize, objavljene u nekoliko glasila, pokazale su da je tada vrijedila najmanje deset milijardi američkih dolara, a četvrtina je prodana za samo 505 milijuna.

Dakle, već je tada šteta iznosila oko dvije milijarde dolara, a ne tristo milijuna prema današnjoj vrijednosti, kako hlabro tvrdi Jurčić, koji je u tom poslu bio ministar. Zašto političari i dalje žele u bescjenje prodavati Inu i zašto se bivšem ministru ne sviđa da se Inine dionice podijele umirovljenicima, bivšim radnicima i braniteljima?

Kakvi su to »profesionalci« – kojima prema Jurčiću »treba prepustiti upravljanje Inom« – upravljali Inom kada je gospodin Jurčić bio ministar i kada je nastala spomenuta šteta, i kakvi su to danas »stručnjaci« kada je i dalje nastoje prodavati u bescjenje. Zašto za nas znanstvenike i stručnjake koji smo se angažirali u obrani zemlje nema mjesta u Ini? Zašto smo prognani? Ne progone samo generale.

U članku se tvrdi da danas Ina vrijedi između 3,2 i četiri milijarde američkih dolara. Je li to baš tako? Bilančne rezerve nafte u Hrvatskoj, prema službenim podacima, danas iznose 21,87 milijuna prostornih metara ili 137 milijuna barela, što prema današnjim cijenama nafte na svjetskom tržištu od pedesetak dolara po barelu iznosi oko 6,8 milijardi dolara.

Bilančne rezerve plina, prema službenim podacima, iznose 41 milijardu prostornih metara, a po cijeni plina od 0,35 dolara metar, što je plaćaju kućanstva, to je vrijednost od 14,3 milijarde dolara. Dakle, samo bilančne rezerve imaju vrijednost veću od 34 milijarde američkih dolara. Dakako da od toga treba odbiti troškove proizvodnje, koji najvjerojatni-

je ne prelaze 10-15 posto toga iznosa.

Što je s rafinerijama, benzinskim crpkama, naftovodima, plinovodima, opremom, zgradama...? Rafinerije zadovoljavaju potrebe Hrvatske za naftnim derivatima, a uz to i izvoze svoje proizvode te stvaraju golemu dobit svojim radom. U Ininu je vlasništvu još 405 benzinskih postaja od ukupno 683 u Hrvatskoj. Koliko one zajedno vrijede, gospodine Jurčiću, i zašto ih treba darovati strancima?

Danas vrijedi desetak puta više

U Hrvatskoj je sagrađeno oko 1700 kilometara transportnih i 15.000 kilometara distribucijskih plinovoda. Koliko ih je ostalo u Ininu vlasništvu, a koliko u novonastalim organizacijama, i kako su u novo vlasništvo (kao i postaje) dospjeli? Kolika im je vrijednost?

Ugovorom Račan – Fižulić o Nuklearnoj elektrani Krško, uz ukupnu štetu od oko dvije milijarde dolara, Hrvatska se obvezala, što joj nikad prije nije bila obveza, uplatiti za zbrinjavanje nuklearnog otpada oko 350 milijuna eura. Za tu svotu mogli već odavno povezati jadransku ležišta plina s potrošačima u Hrvatskoj, a ne prodavati ga u bescjenje Italiji. Ministar bi možda mogao objasniti čijih je i 610 kilometara jadranskoga naftovoda i kako je u vlasništvo dospjelo.

Dakle, Ina danas vrijedi desetak puta više nego što piše u naslovu spomenutog članka.

Autor je doktor tehničkih znanosti – naftnog rudarstva, i magistar nuklearne i atomske fizike.

Kršćanski osjećaj prema potrebitima

Današnji je čovjek zbog gospodarske i socijalne krize u kojoj je naša domovina na neki način zatvoren u sebe

PAVLE PRIMORAC

Ravnatelj biskupijskog Caritasa u Požezi, velečasni Pavao Mokri, nedavno je došao na vrlo dobru zamisao. Prije nekoliko dana prurušio se u prosjaka te obišao požeški i našički kraj moleći ljude da mu pomognu. Tom je odličnom idejom htio na djelu vidjeti koliko su ljudi osjetljivi za pomoć onima koji su u potrebi – prosjaci i beskućnicima.

Naizlazio je na razna iskustva. Ljudi su pred njim bježali i zatvarali vrata, nailazio je na njihovu rezerviranost, ali i na negativne reakcije. Ljudi su mu govorili kako je »nesposoban za život«, »da si ide sam zaraditi novac«...

Nutarnja bol i socijalni problemi

Vrlo mudra gesta koju je učinio govori nam mnogo o današnjem čovjeku i o nama samima. Govori nam o tome da nam u nekim segmentima nedostaje socijalni osjećaj. Znamo često napadati i kritizirati naše političare kao socijalno neosjetljive, a nismo se nikada pitali imamo li mi kao kršćani osjećaja prema ljudima koji su u potrebi.

Današnji je čovjek zbog gospodarske i socijalne krize u kojoj je naša domovina na neki način zatvoren u sebe. A kada je čovjek zatvoren u sebe i svoje probleme, događa mu se jedno stanje bića koje se naziva sebičnost. Nutarnja

bol i socijalni problemi koji zahvaćaju naše postojanje jednostavno nas prisiljavaju da se okrenemo samima sebi i da izgubimo osjećaj za drugu osobu.

A baš je najveći pokazatelj kršćanskog osjećaja pomagati drugome kada i sam trebaš pomoć, tješiti drugoga kada i sam trebaš utjehu. Kršćanin mora nadići svoje probleme i teškoće te i sam pomagati drugome koliko je god moguće. U kriznim situacijama Bog nam može davati snage da drugima pomožemo kada i sami trebamo pomoć i utjehu.

Gledati u bližnjemu Isusa Krista

Svoje boli i probleme, kakvi god oni bili, pobjeđujemo kada za drugoga odvojimo koju lijepu riječ, kada drugoj osobi materijalno pomognemo, kada pružimo drugima utjehu. To je ono što nedostaje svakomu od nas.

I upravo taj socijalni osjećaj i ljubav prema bližnjemu ima svoj izvor u tome da smo svi stvoreni na sliku Božju. Treba gledati u drugim ljudima živoga Isusa Krista i tada se prima dodatna snaga s više ljubavi gledati bližnjega.

Spomenuta zamisao treba svima nama biti poticaj da se zapitamo, bez obzira na društveni sloj, kakav je naš odnos prema onima koji su u egzistencijalnoj krizi? Jesmo li mi kao kršćani naučili gledati u bližnjemu Isusa Krista? Imamo li snage nadići svoje probleme te drugima pomoći u nošenju njihova križa?

Sva ta pitanja moraju dotaknuti naš nutarnji svijet i našu savjest. Počnimo o tome razmišljati jer ćemo pred Gospodinom biti upitani koliko smo u braći ljudima gledali Njega.

Autor je diplomirani teolog, svećenik i katolički publicist.

Prošlost za pljuvanje

Kakve si to demokratske promjene zamišlja HTV u kombinaciji s kraljevskom vladom

IVAN PAJ

Hrvatska nam televizija često servira neke »cvebe«, napose u TV-kalendaru. Tako 1. lipnja slušam kako je Churchill primorao kralja Petra da se odrekne Draže Mihailovića radi stvaranja vlade s komunistima... sa zaključkom da su komunisti to sve izigrali i onemogućili demokratske promjene...

Čovjeku stvarno da pamet stane: kakve si to demokratske promjene zamišlja HTV u kombinaciji s kraljevskom vladom? Pa zar mi već nismo apsolvirali kraljevsku demokraciju? Što znače odluke Avnoja nego temeljne i vrhunske demokratske promjene, kada su svi narodi i narodnosti dobili svoja osnovna prava postojanja i državnosti. To je apsurdno! Komu ta televizija pripada: kraljevskoj vladi ili hrvatskom narodu koji je u antifašističkoj borbi, kao i u Domovinskom ratu, obranio svoj opstanak i domovinu.

Danas kada je posve jasno da postoji međunarodna (da ne kažem kraljevska) urota protiv antifašističke borbe naroda bivše države, u Hrvatskoj se uporno javljaju oni koji bi to sve pretvorili u komunističku prošlost po kojoj se isplati samo pljuvati. Među njima posebno je glasna Katolička crkva koja uporno vodi rat protiv demokracije i socijalnog društva pod firmom antikomunizma. Svatko se od nas pita kako je moguće da su radnici Sljemena duže od mjesec dana bili primorani očajno logorovati pred Vladom i Saborom, da se branitelji samouništavaju, da Hrvatska nema vlast koja bi služila narodu i još mnogo, mnogo toga.

Autor je diplomirani inženjer iz Zagreba.